



Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Antidotorum Evangelicorum D. Thomæ Stapletoni, S. Theol. Doctoris, & in Academica Louaniensi S. Script. Professoris Regij, Pars Altera - In Sacrosanctum Euangelium secundùm Ioannem

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

1. In principio erat Verbum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39480



IN
SACROSANCTVM
EVANGELIVM
SECUNDVM IOAN.

IN CAP. I.

Vers. 1. In principio erat Verbum.



ETERNITAS Verbi Dei docetur, quia an-
tequam aliquid esse inciperet, hoc Verbum
erat. Quod autem ante omne tempus est, il-
lud æternum est. Sic Basil. homil. in hæc ver-
ba, & Chrylost. homil. 2. in hunc locum, &

*Æterni-
tas filij
Dei.*

Aug. de Trin. lib. 6. cap. 2. & Ambros. lib. 1. de fide cap. 5. Le-
gunt hodie omnes hæretici, Erasmus sequuti, *In principio
erat sermo.* Sed August. tract. 1. in Ioan. Ambros. lib. 1. de fide
cap. 5. Hilar. lib. 1. de Trinit. legunt, *verbum.* Legunt quidem
& alij Latini Patres, *In principio erat sermo, aut ratio,* vt Ter-
tull. in Apolog. cap. 21. & aduersus Praxeam, Cypri. lib. 2. con-
tra Iudæos cap. 3. & 6. & idem Hilar. lib. 2. de Trinit. Sed verbi
nomen multo convenientius est propter tria. 1. quia sermo
quandam compositionem notat, verbum simplicitatem, quæ
Dei locutioni magis conuenit. 2. quia verbum est conceptus
mentis, & similitudo rei intellectæ, sicut verbum Patris est
imago eius perfectissima: sermo est ipsius conceptus dila-
tatio. 3. quia verborum multitudo oritur ex imperfectione
vel audientium vel loquentium, ideo locutioni diuinæ ma-
gis conuenit Verbum quàm Sermo. Superbus Calvinus ita
in hunc locum garrit. *Miror quid Latinos mouerit vt λόγον Verus trās
transferrent verbum. Sic enim vertendum potius fuisset ῥῆμα. ratio de-
Sed homo proteruus aduertere noluit, τὸν λόγον in Scripturis senditur.*

*Filius Dei
verbum.*

4
 non secus v̄sitate & proprie simplex verbum significare
 3. Cor. 14. quàm τὸ ῥῆμα. Apud Paulum, *Volo quinque verba loqui in
 sensu meo, πέντε λόγους* : & in toto Evangelio, vbi de verbo
 Christi, vel verbo Dei fit sermo, vox λόγος ponitur. Tantum
 Matth. 8. *dic verbo, & sanabitur puer meus* : *Eiecit demonia verbo* :
 Luc. 7. *Qui dixerit verbum contra filium hominis* : aliique in locis
 Luc. 12. innumeris. Sed & vox ῥῆμα non secus pro toto sermone
 Matth. 26. quam pro simplici verbo accipitur. *Meminit Petrus verbi*
 & Mar. 14. *Iesu quod dixerat, Priusquam gallus cantet, &c.* ἐμνήσθη ῥῆμα
 Luc. 5. ῥῆμα. In verbo tuo laxabo iete, ἐν τῷ ῥήματι σου. Sic pas-
 Luc. 9. sionis Christi prædictionem quum necdum intelligerent di-
 Luc. 18. scipuli, ait Lucas, *Ipsi ignorabant verbum hoc*, ἡνῶστος ῥῆμα
 τῶτο : & iterum, *Ei erat verbum hoc absconditum ab oculis*
eorum, καὶ τὸ ῥῆμα τῶτο κρυπτόν. Plurima & frequentia
 sunt huius rei exempla. Sanè ne quisquam dubitaret τὸ ῥῆμα
 ἢ τὸ ῥῆμα promiscuè & pro eodem accipi, & utrunque tam
 sermonem compositum quàm simplex verbum denotare,
 Ioan. 17. D. Ioannes Græcè scribens eodem in capite de re eadem lo-
 ver. 8. & quens utroque verbo vtitur. *Verba que dedisti mihi, dedi eis,*
 ver. 14. *τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι. & paulò post : Ego dedi eis sermonem*
tuum, ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου. Calvinus igitur perinde
 ac si solis pueris scriberet, vocabulorum ignavis, ita in rebus
 grauissimis lectores suos ludificat. Sequitur adhuc maior
 hominis impudentia. *Verum ut demus aliquid probabile se-
 quuntos esse, negari tamen non potest quin sermo longè melius
 conueniat. Vnde apparet quàm barbaram tyrannidem exer-
 cuerint theologastri, qui Erasmus ad id turbulente vexarunt
 ob mutatam in melius vocem unam.* Hæc ille. Sed hinc ve-
 rè apparet quàm barbaram insolentiam exerceat Calvinus,
 qui ex simplici sua affirmatione, nec vel minima reddita
 ratione, cur mutari illa vox debuerit, tam citò, tam fortiter,
 tam insolenter concludit, & studium sacrae veritatis tyran-
 nidem, doctissimos theologos theologastros, impostor vo-
 cat. Nos verò rationes supra adduximus cur Verbum hoc
 loco melius conueniat quàm Sermo. Nec sine firmis & bo-
 nis rationibus in propositione longè diuinissima mutari quic-
 quam debuit.

Beza noua
 versio rej-
 citur.

Erasmii audaciam à Caluino approbatam sibi quoque li-
 cere existimans Beza, nec verbum, nec sermonem, sed pro-
 missum Dei verendum putat. De qua vanitate multum disle-
 tere, ab a vanitas foret. Fingit Ioannem pro voce Chaldaica
 מִיָּמִין λόγον hoc loco posuisse: vocem autem illam Chal-
 daicam

daicam pro מָשִׁיחַ sapissime positam, promissum à Deo semen seu Messiam significare. Caterum in Ioanne Syro, non illa vox legitur, sed מְלִיכָא , quæ semper in nouo testamento respondet verbo λόγος . Ita dum aliquid singulariter sapere Beza vult, non nisi suam prodit insipientiam, ne dicam impietatem: quia non in principio erat Messias aut semen illud promissum, quod post multa secula in plenitudine temporis venit, sed in principio erat ὁ λόγος , verbum Patris. Sed & ipsa feminis promissio non fuit in principio, sed post hominis lapsum. Cur autem Ioannes potius dixit, *Verbum* quàm *Filius*, 4. causas assignat Basilius. Prima est, ut filium Dei ex mente Patris productum intelligamus, & hæc est præcipua & propria: quam etiam assignat Cyrillus Thesaur. lib. 7. cap. 1. & Gregor. Nazianz. orat. 4. Theolog. & August. de Trinit. lib. 7. cap. 1. Secunda causa est, ut significetur filium Dei sine motu processisse. Tertia, quia imago est genitoris totum in se monstrans genitorem, sicut verbum nostrum totius cogitationis nostræ imaginem refert. Quarta est, ut consubstantialis Patri ostendatur. Verbum enim interius loquens (de quo hic agitur) manet intra ipsam mentem producentem.

Genes 30

I. Et verbum erat apud Deum.

QUINQUE admirabilia hæc breuissima sententia notat. Primo non fuisse Verbum transiens, sed cum Deo permanens. erat enim ab æterno apud Deum. Sic notat S. Hilar. lib. 2. de Trinit. Secundo quod hoc verbū erat intra Dei substantiam, & ipsamet eius natura. Nihil enim apud Deum & Deo coæternum quod non ipse sit Deus. Sic Epiphan. colligit hæc. 93. Tertio quod sit distincta persona. Nemo enim rectè apud se esse dicitur. Declarat hoc pulchre D. Basil. in homilia super hæc verba. Quarto quod à Deo hoc verbū processerit, non ab Angelo aut vlla creatura. Declarat hoc Tertull. in lib. aduersus Praxeam. *Etsi (inquit) Deus verbum, tamen non Deus apud verbum, sed verbum apud Deum: quia ex Deo Deus, & ex Patre Filius.* Vbi & noua Caluini hæresis refellitur, qui Filium, quatenus Deus est, ex seipso esse, sublato personæ respectu, erranter affirmat. Quinto æqualitas verbi cum Deo demonstratur, ut docet Gregor. Nyssenus homil. de fide, *Apud Deum significat quod nihil debet Filio in comparatione Patris.* Si enim aliqua perfectio verbo deesset, non verè diceretur esse apud Deum.

Homil 16

Instit. lib. 1. c. 130 num. 25.